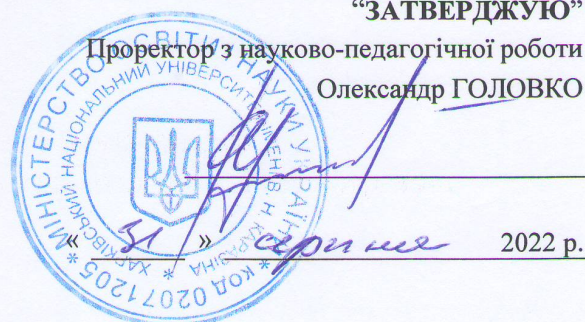

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра німецької філології та перекладу

Робоча програма навчальної дисципліни

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма Німецька мова та література і переклад та англійська мова
(шифр і назва)

спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – німецька

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет іноземних мов

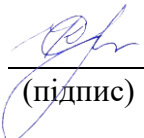
2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою
факультету іноземних мов
«26» серпня 2022 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
Смоляна Тетяна Альбертівна,
доцент кафедри німецької філології та перекладу

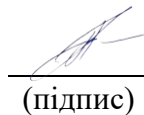
Програму схвалено на засіданні кафедри
німецької філології та перекладу
«26» серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри німецької філології та перекладу

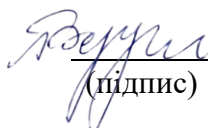

(підпис) Сергій КРИВОРУЧКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземних мов
«26» серпня 2022 року, протокол № 5

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

(підпис) Анна КОТОВА
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми другого (магістерського) рівня
«Німецька мова та література і переклад та англійська мова»

(підпис) Лілія БЕЗУГЛА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Наскрізна програма практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра

Спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька
 Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практик

1.1. Мета практик

Метою викладання навчальної дисципліни “Асистентська практика” є розвиток у студентів умінь здійснювати діяльність з навчання іноземної мови в вищих навчальних закладах на базі сформованої у них іншомовної компетенції та знань основ теорії культури мовлення, конфліктології, методики, педагогіки та психології, умінь поєднувати теоретичні знання майбутніх викладачів з практичною діяльністю навчання студентів; забезпечення безпосереднього пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематичного вивчення із послідуочим використанням сучасних методик викладання іноземних мов.

Метою навчальної дисципліни “Перекладацька практика” є: застосування у практичній діяльності знань з теорії та практики перекладу, усвідомлення професійної значущості цих знань, виховання потреби постійного удосконалення професійних знань, навичок та умінь перекладацької майстерності; оволодіння сучасними формами, засобами, технологіями перекладацької діяльності у різних типах організацій; знайомство з робочим місцем перекладача та секретаря-референта, а також сучасним обладнанням та оргтехнікою; розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу.

Метою переддипломної практики є здійснення комплексної підготовки студентів до захисту кваліфікаційних робіт.

1.2. Види практик

Денна форма

Курс	Назва практики	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестр
1	Перекладацька	німецької філології та перекладу	3 тижні	1
1	Асистентська	німецької філології та перекладу	4 тижні	2
2	Переддипломна	німецької філології та перекладу	4 тижні	3

Заочна форма

Курс	Назва практики	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестр
1	Перекладацька	німецької філології та перекладу	3 тижні	2
1 / 2	Асистентська	німецької філології та перекладу	4 тижні	1 / 3
2	Переддипломна	німецької філології та перекладу	4 тижні	3

1.3. Основні завдання практик

Основними завданнями проходження перекладацької практики є виховання любові до фаху перекладача, прагнення постійного професійного розвитку; забезпечення умов для фахової адаптації, залучення до активної діяльності у професійних колективах; закріплення і поглиблення знань з фахових дисциплін теорії та практики перекладу; ознайомлення зі специфікою робочого місця та професійних обов'язків перекладача та/або секретаря-референта; формування вміння виконувати різні види перекладацької діяльності з використанням сучасних технічних засобів; формування творчого, дослідницького підходу до організації перекладацької діяльності, уміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної перекладацької діяльності, а також діяльності професійних перекладачів та колег-практикантів.

Основними завданнями проходження асистентської практики є: формування та розвиток професійних навичок і вмінь; засвоєння студентами практичних знань про методику викладання іноземних мов у вищій школі, набуття ними власного мовленнєвого досвіду, спрямованість особистості студента до саморозвитку і самореалізації, формування самосвідомості як передумови самостійності в оволодінні професійними мовленнєвими вміннями, що супроводжуються відповідним корегуванням та підвищенням професійного рівня при оволодінні різними мовленнєвими функціями; свідоме застосування студентами теорії навчання у практичній діяльності, усвідомлення її професійної значимості; поглиблення психолого-педагогічних, методичних і мовних знань у процесі вирішення конкретних навчальних завдань; ознайомлення з сучасним етапом виховної роботи в вищій школі, передовим педагогічним досвідом; вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності; розвиток у студентів вміння здійснювати самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності; виховання у студентів стійкого інтересу до професії викладача іноземної мови, потреби в педагогічній самоосвіті.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Переддипломна практика” є завершення роботи над кваліфікаційним дослідженням, оформлення роботи відповідно до дійсних вимог, апробація результатів дослідження з написанням статті та участю у студентській науковій конференції, підготовка до захисту роботи. - формування наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі германської філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність ефективно, інноваційно та творчо розв'язувати складні завдання й проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладознавства, літературознавства) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає виконання досліджень та/або утілення інновацій та характеризується певною невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК5. Здатність працювати в команді та автономно, коректно вести наукові дискусії, усно та письмово полеміку, адекватно реагувати на критичні зауваження..

ЗК6. Здатність спілкуватися німецькою та англійською мовами у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу німецькою та англійською мовами.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, узагальнення, аналізу й синтезу процесів і явищ та розуміння їхніх причинно-наслідкових зв'язків.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення як стандартних, так і інноваційних завдань у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, в тому числі на засадах різноманітності та мультикультурності.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних і соціальних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), пропонувати свої послуги на ринку праці.

ФК4. Здатність осмислювати лінгвістику як полісистему, розуміти сучасні шляхи розвитку лінгвістики.

ФК6. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК7. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК8. Усвідомлення методологічного та організаційного підґрунтя, необхідного для дослідження чи інноваційної розробки у галузі німецької філології.

ФК9. Усвідомлення методологічного та організаційного підґрунтя, необхідного для дослідження чи інноваційної розробки у галузі англійської філології.

ФК10. Здатність презентувати результати своїх досліджень чи інноваційних розробок професійної спільноти.

1.4. Характеристика практик

Всі види практик є обов'язковими дисциплінами

Денна форма

Курс	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
1	Перекладацька	5	150	1	екзамен
1	Асистентська	6	180	2	екзамен
2	Переддипломна	6	180	3	екзамен

Заочна форма

Курс	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
1	Перекладацька	5	150	2	екзамен
1 / 2	Асистентська	6	180	1 / 3	екзамен
2	Переддипломна	6	180	3	екзамен

1.5. Заплановані результати практик

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми при проходженні перекладацької практики студенти повинні:

Програмні результати навчання

ПРН2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень німецькою, англійською та українською мовами.

ПРН3. Застосовувати сучасні методики та технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі германської філології (перекладу включно).

ПРН4. Оцінювати та критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їхнього вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН10. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, перекладацькі факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності, норм поведінки й моралі в міжособистісних та професійних стосунках.

ПРН14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних жанрів і стилів німецькою та англійською мовами.

ПРН18. Знати норми літературної мови, перекладу та комунікації і вміти їх застосовувати у практичній та освітній діяльності.

ПРН19. Використовувати іноземну мову для організації ефективної мовної, міжмовної та міжкультурної комунікації на особистому та професійному рівнях.

2. Зміст практик

2.1. Перекладацька практика

Виконання письмового перекладу;

Вивчення професійної термінології, пов'язаної з особливостями функціонування закладу.

Підготовка звітної документації, що засвідчує проходження студентом перекладацької практики: (1) звіту про проходження перекладацької практики; (2) письмового перекладу; (3) словник; (4) щоденника проходження перекладацької практики; (5) характеристику з місця проходження практики.

2.2. Асистентська практика

Робота з психолого-педагогічною, науково-методичною та лінгвістичною літературою.

Складання індивідуального плану роботи на час асистентської практики, подання його на підпис керівникам асистентської практики.

Планування навчально-виховного процесу та підготовка до проведення лекційних, семінарських та практичних занять іноземною мовою.

Складання тематичних планів занять.

Підготовка звітної документації, що засвідчує проходження студентом асистентської практики: (1) звіту про проходження асистентської практики; (2) розгорнутого плану–конспекта одного заняття з іноземної мови; (3) розгорнутого плану–конспекту одного виховного заходу; (4) психологічної характеристики студента; (5) щоденника проходження асистентської практики; (6) характеристику з місця проходження практики.

2.3. Переддипломна практика

Узагальнення результатів дослідження, підбиття підсумків розв'язання поставлених у кваліфікаційному дослідженні задач та проблеми;

аналіз результатів та формулювання положень одержаних результатів,

оформлення результатів дослідження згідно з дійсними вимогами до оформлення наукових праць та підготовка презентація до захисту кваліфікаційної роботи,

підготовка наукової статті, яка узагальнює теоретичні знання, засвоєні під час написання кваліфікаційної роботи, та навички написання наукових робіт та підготовки результатів дослідження до публікації у наукових виданнях, підготовка доповіді для наукової конференції, підготовка тез доповіді.

Підготовка звітної документації, що засвідчує проходження студентом переддипломної практики: (1) звіт про проходження переддипломної практики; (2) кваліфікаційна робота; (3) презентація кваліфікаційної роботи; (4) матеріали апробаційного характеру (стаття або тези або текст доповіді для наукової конференції); (5) щоденник проходження переддипломної практики; (6) характеристика з місця проходження практики.

3. Вимоги до баз практик

Усі практики проходять на базі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Основною вимогою до проведення перекладацької, асистентської та переддипломної практик є наявність висококваліфікованих фахівців, які можуть виступити керівниками практик.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Під час проходження перекладацької практики студент має вести щоденник практики, а також може (у разі виникнення потреби) відвідувати консультації керівника з практики відповідно до встановленого графіку. По закінченню практики студент зобов'язаний подати у визначений термін заповнений щоденник практики, характеристику з місця проходження практики, власний звіт про проходження практики. Характеристика про проходження практики підписується керівником практики. Характеристика має містити такі обов'язкові компоненти: інформацію про місце і час проходження практики, робоче місце і функціональні обов'язки практиканта; обсяг виконаної роботи у кількості друкованих знаків, характеристику галузі, до якої відносилися тексти, з якими працював практикант; оцінку якості роботи практиканта за чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”). Звіт практиканта має містити: зразки перекладених матеріалів із зазначенням їхніх обсягів, а також термінологічний словник-мінімум (від 200 термінологічних одиниць); інформацію про перекладацькі труднощі та проблеми, що виникли під час роботи, і шляхи їх подолання; побажання і рекомендації щодо бази практики, а також щодо інформації, яку було б доцільно включити до змісту навчання з теорії та практики перекладу; факультативно до звіту можна включати інформацію про інші види діяльності під час практики – проведення телефонних переговорів, супроводження експертної діяльності тощо.

Асистентська практика проходить на кафедрі романської філології та перекладу факультету іноземних мов. Базою практики можуть також бути інші підрозділи факультету та ХНУ імені В.Н. Каразіна. Перед початком практики студент отримує інструктаж, у тому числі з техніки безпеки, повний пакет документів для звітування, графік консультацій. Протягом чотирьох тижнів студент відвідує мінімум 6 занять у висококваліфікованих фахівців кафедри, самостійно проводить 3-4 заняття на тиждень, 1 самостійно проведене заняття є заліковим. Під час проходження практики він щодня веде щоденник практики, де розписує виконані за день завдання. По завершенню практики студент отримує характеристику керівника практика, готує звітну документацію (звіт з практики, щоденник, план-конспект відкритого заняття, план виховного заходу, психолого-педагогічна характеристика студента групи).

Переддипломна практика на 2 курсі магістратури проходить з відривом від навчального процесу на кафедрі романської філології та перекладу філології факультету іноземних мов. В період практики студент може відвідувати консультації наукового керівника з практики відповідно до встановленого графіку та отримувати поради щодо закінчення кваліфікаційного дослідження та апробації його результатів у вигляді статті, доповіді для наукової конференції, тез доповідей. По закінченню практики студент зобов'язаний у визначений термін подати до друку статтю чи тези доповіді із рекомендацією керівника або виступити із доповіддю на науковій конференції.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення практики використовуються наступні методи:

- Словесні методи: розповідь, бесіда.
- Наочні методи: демонстрація, ілюстрація.
- Практичні методи: обговорення ситуацій, методів навчання, які використовує студент-практикант, дискусії, навчання запобіганню та конструктивному підходу до вирішення конфліктних ситуацій, допомога керівника практики в корегування змісту занять,

використанні інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях іноземної мови відповідно до рівня знань учнів.

- Робота з методичною літературою, допомога керівника у виборі навчальної (навчально-методичної та наукової) літератури.
- Робота з аудіо та відеоматеріалом.

5. Підбиття підсумків практик, методи контролю та схема нарахування балів

Перекладацька практика:

Оцінка “відмінно” виставляється студентам, робота яких оцінена керівником підприємства (організації), де вони проходили практику, та керівником практики від кафедри на “відмінно”, а самі студенти вчасно здали характеристики та звіти про проходження практики.

Оцінка “добре” виставляється студентам, робота яких оцінена керівником підприємства (організації), де вони проходили практику, та керівником практики від кафедри на “добре”. Також вона виставляється студентам, робота яких оцінена керівником підприємства (організації), де вони проходили практику, та керівником практики від кафедри на “добре”, проте, студенти без поважних причин невчасно здали характеристики та звіти про проходження практики або незначно порушили інші встановлені вимоги.

Оцінка “задовільно” виставляється студентам, робота яких оцінена керівником підприємства (організації), де вони проходили практику, та керівником практики від кафедри на “задовільно”, робота яких оцінена керівником підприємства (організації), де вони проходили практику, та керівником практики від кафедри на “задовільно”, проте, студенти без поважних причин невчасно здали характеристики та звіти про проходження практики або незначно порушили інші встановлені вимоги.

Оцінка “незадовільно” виставляється студентам, робота яких оцінена керівником підприємства (організації), де вони проходили практику, та керівником практики від кафедри на “незадовільно”.

Примітка: оцінка студентів може бути знижена за порушення трудової дисципліни (несвоєчасне прибуття на базу практики, запізнення або невихід на роботу, неякісне та/або несвоєчасне виконання завдань, значне запізнення зі здачею характеристик та звітів про проходження практики тощо). Рішення по зниженню оцінки у таких випадках приймається завідуючим кафедри за поданням керівника практики від кафедри індивідуально по кожному студенту і ухвалюється на засіданні кафедри.

Асистентська практика:

Під час проходження асистентської практики і звітування після неї студент отримує бали за: (1) психолого-педагогічну характеристику учня та колективу, за проведення виховного заходу (бали виставляють кафедра психології та педагогіки відповідно), (2) за характеристику, надану йому методистом практики, (3) за проведення відкритого заняття, (4) за вчасно подану документацію.

Критерії оцінювання:

1. Бали за виконання психолого-педагогічних завдань – 20 балів. З них:
 - Психолого-педагогічна характеристика оцінена на “відмінно” – студент отримує 10 балів, “добре” – 8 балів, “задовільно” – 6 балів. При виставленні оцінки враховується повнота проведеного психолого-педагогічного дослідження, правильність обраної методики та інтерпретації результатів.
 - Проведення виховного заходу оцінено на “відмінно” студент отримує 10 балів, “добре” – 8 балів, “задовільно” – 6 балів. При виставленні оцінки оцінюються організаторські здібності студента, можливість працювати з колективом в позанавчальний час.

2. Бали за характеристику студента – 5 балів. З них: робота студента оцінена на “відмінно” – 5 балів, “добре” – 4 бали, “задовільно” – 3 бали.
3. Бали за проведення відкритого заняття – 65 балів. З них: 35 б. за змістове наповнення заняття (15 б. організація уроку, 10 б. – техніка викладання, 10 б. – вміння працювати з навчальними матеріалами та технічними засобами навчання, 15 б. – рівень володіння іноземною мовою, 15 б. – особисті професійні якості).
4. Бали за своєчасно подану документацію – 10 балів.

Сумарно студент може набрати – 100 б.

Переддипломна практика:

Критерії оцінювання переддипломної практики. Студент може отримати максимально 100 б., з яких:

- 50 б. за оформлення результатів дослідження згідно з дійсними вимогами до оформлення наукових праць,
- 20 б. за підготовку презентації,
- 20 б. за підготовку апробації,
- 10 б. за вчасно подану звітну документацію.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно
70–89	добре
50–69	задовільно
1–49	незадовільно

6. Рекомендована література

1. Щоденник практики
2. Зразки документації
3. Словники
4. Інформаційні ресурси

Основна література

1. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення : навчальний посібник / Пасинок В.Г. — К.: “Видавництво “Центр учбової літератури”, 2012. — 184 с.
2. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення : навчальний посібник / Пасинок В.Г. — Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2010. — 228 с.
3. Пасинок В.Г. Учитель і слово : технологія мовленнєвої підготовки майбутнього педагога : навчальний посібник / Пасинок В.Г. — Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2004. — 208 с.
4. Пасинок В.Г. Теоретичні основи мовленнєвої підготовки вчителя : [монографія] / Пасинок В.Г. Харків : ІМІС, 2001. — 280 с.
5. Методика навчання іноземних мов //С.Ю. Ніколаєва, О.Б. Біг іч та ін. — К.: Ленвіт, 2005. — 328 с.

Допоміжна література, видана в Україні та за кордоном

1. Посібник з педагогічної практики для студентів факультету іноземних мов / С. Г. Мащенко, І. О. Свердлова, П. Т. Гусева, А. С. Птушка, І. Ю. Скрипник, Т. М. Рашевська, Я. В. Долгополова, В. С. Кузьміна, С. І. Сотнікова, О. Є. Дробязко, Г. М. Золотарьова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 100 с.
2. Мирончук Н. М. Методичні основи організації педагогічної практики студентів закладу вищої освіти : метод. посібн. / Н. М. Мирончук. – Житомир, 2017. – 52 с.
3. Müller S. Mit digitalen Medien den Schulalltag optimieren / Sina Müller, Yasmin Serth. – Mülheim an der Ruhr : Verlag an der Ruhr, 2012.
4. Кайдалова Л.Г. Психологічні особливості особистості студента : метод. реком. для викладачів вищих навчальних закладів / Л.Г. Кайдалова, Н.В. Альохіна, Н.В.Шварп. – Х. : НФаУ, 2014. – 49 с.
5. Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна, Планування і організація навчально-виховного процесу у вищій школі. Харків, Україна: НФаУ, 2014
6. Чорновол-Ткаченко О. О. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 156 с.
7. Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічна посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015». Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.studfiles.ru/preview/5319804/>
2. http://library.iapm.edu.ua/metod_disc/PDF/4653_metod_vuk.pdf
3. <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
4. http://www.studmed.ru/view/vtvicka-ss-osnovi-pedagogki-vischoyi-shkoli_b14de53c85a.html